

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 8 (1367) 21 ЛЮТАГА 2018 г.

21 лютага - Міжнародны дзень роднай мовы

Найперш гэта помнік
сапраўднаму дзяржаўнаму дзеячу

Сумесная праца скульптара Вольгі Нячай і Сяргея Аганава стала пераможцай конкурсу эскізаў помніка князю Гедыміну ў Лідзе, што ладзіў райвыканкам. У ім бралі ўдзел 28 эскізаў. Скульптуру маюць устанавіць у скверы на скрыжаванні вуліц Грунвальдской і Замкавай, каля паўночной сцяны Лідскага замка.

Вольга Нячай - мастак, скульптар, дызайнер, магістр мастацтвазнаўства.

Сяргей Аганава - мастак, скульптар. Нарадзіўся ў Лідзе ў 1974 годзе.

Nashi kar.

Ультрамарафон у Лідзе

З ініцыятывы старшыні Лідскай арганізацыі ТБМ імя Ф. Скарыны Лявона Анацкі 2-4 сакавіка 2018 года ў Лідзе пройдзе стартавы этап першага ў Беларусі Міжнароднага фесту - ультрамарафону "Самавызначэнне".

Плануецца, што спартouцы будуть спаборнічаць адзін з адным бесперапынна на працягу двух сутак. Месца правядзення ультрамарафона - паркавая зона ля Палаца Культуры. Вынікі спаборніцтва будуть падводзіцца пасля трох этапаў, першы з іх якраз

такі і запланаваны на 2-4 сакавіка. Другі пройдзе 28-30 верасня, трэці - 29-31 снежня багулага года.

Да ўдзелу ў спаборніцтвах дапускаюцца ўсе ахвотныя ва ўзросце ад 18 гадоў і старэй, якія выканалі ўмовы палажэння спаборніцтва. Бу-

дучы удзельнікі пацвярджаюць, што рэгулярна праходзіць медыцынскае абследаванні, не мае якіх-небудзь медыцынскіх ці іншых абмежаванняў па здароўі, што могуць падвергнуць небяспечы ці абмежаваць яго ўдзел у забегу...

Nashi kar.

ISSN 2073-7033

9 772 073 703 003 >

140 гадоў з дня нараджэння Казіміра Малевіча

Казімір Севярынавіч
МАЛЕВІЧ (23 лютага 1878, Кіеў - 15 траўня 1935, Ленінград), беларускі мастак-авангардыст, адзін з заснавальнікаў супрэматызму - кірунку ў абстрактным мастацтве.

Вучыўся жывапісу, скульптуры і дойлідству ў студыі Ф. Рэрберга ў Маскве (1905-10). У 1919-22 выкладаў у Народнай мастацкай школе ў Віцебску. У 1923-27 дырэктар Ленінградскага інстытута мастацкай культуры.

На мяжы 1900-10-х г. імкнуўся сумясціць прынцыпы кубізму і футурызму («На сенажаці», 1909; «Станцыя без прыпынку», 1911). З 1915 ствараў супрэматычныя кампазіцыі, у якіх поўнасцю адышло ад адлюстравання натуральных рэчаў і з'яў, адмовіўся ад канкрэтнай сюжэтнай змістоўкі насці твораў («Чорны квад-

рат», 1915; «Палёт аэраплана», 1915; «Чырвоны квадрат», 1917 і інш.). У 1920-я г. з дапамогай прасторавых кампазіций («архітэктонія») вывучаў фармальную мову пластычных мастацтваў, ствараў праекты побытавых рэчаў, малюнкі для тэкстылю і інш. У 1918 стварыў афармленне першай пастаноўкі «Містэрій-буф» У. Маякоўскага. У пачатку 1930-х г. рабіў спробы вярнуцца да выяўленчасці ў жывапісе і перайсці да савецкай тэматыкі («Дзяўчына з чырвоным дрэўкам», 1932).

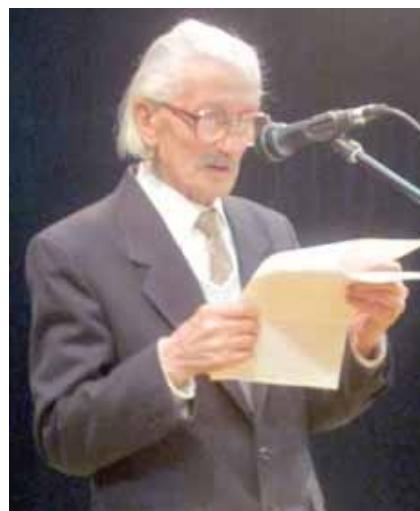
Аўтар мастацтвазнаўчых прац «Ад кубізму да супрэматызму» (1916), «Супрэматызм» (1920) і інш.

Самая дарагая карціна ў гісторыі («Супрэматычная кампазіцыя») аўтарства мастака, звязанага з Беларуссю, была напісаная Малевічам.

Vikipedya.

90 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Дамашэвіча

Уладзімір Максімавіч ДАМАШЭВІЧ (17 лютага 1928, в. Вадзяніна Ляхавіцкага раёна - 30 красавіка 2014, Менск) - беларускі пісьменнік, празаік, нарысіст. Заслужаны работнік культуры Беларусі (1992). Лаўрэат літаратурнай прэміі імя І. Мележа (1992).

Нарадзіўся ў сялянскай сям'і. Скончыў філалагічны фа-

культэт БДУ (1953). У 1953-1967 гадах працаваў у выдаўцтвах "Народная асвета" і "Беларусь", у 1965 годзе - на Беларускім радыё, у 1967-1972 гадах - літ-супрацоўнікам часопіса "Полымя", у 1973-1977, 1978-1988 - загадчыкам аддзела прозы часопіса "Маладосць", у 1977 - рэдактарам выдаўцтва "Мастацкая літаратура".

Член Саюза пісьменнікаў СССР (з 1962).
Пахаваны на Заходніх могілках у Менску.

Дэбютаваў аповесцю "Трэці лішні" (1958) у часопісе "Маладосць". Аўтар кніг "Заклінаю ад кулі" (1960), "Між двух агнёў" (1963), "Абдуджэнне" (1968), "Порахам пахла зямля" (аповесць-хроніка) (1975), "Выбранае" (1977), "У

лабірынце вуліц" (1979), нарыса "Каб радзіла зямля" (1972), аповесцей "Кожны чацвёрты" (1983), "Першым заўсёды цяжка" (разам з У. Сазановічам, 1986), рамана "Камень з гары" (1990). У 1988 годзе выйшлі Выбраныя творы.

У перыядычным друку апублікованы раман "Не прасті сваю долю" (1993), аповесці і апавяданні "Лішніе дзіця, або Амплітуда жаданняў" ("Маладосць", 1998), "Крайняя авечка" ("Полымя", 2004), "Доля - пустацвет" ("Маладосць", 2004), "На мяжы цярпення" ("Полымя", 2007), "Дзённікавыя нататкі" ("Маладосць", 2007).

Творы У. М. Дамашэвіча паракладзены на некалькі моў.

Займаўся рэдактурай і перакладам з рускай, польскай, азербайджанскай, армянскай і іншых моў. Сярод яго перакладаў раман Е. Путраманта "Верасень", перакладзены зпольскай разам з Я. Міско.

Vikipedya.

Сябры лідскіх арганізацыяў ТБМ, хто па нейкай прычыне не трапіў на Агульнанацыянальную дыктоўку ў іншых месцах, запрашаюцца на дыктоўку 24 лютага ў 11.00 у 3-ці бібліятэчны філіял (мр-н Маладзёжны).

Алена Анісім:

Некаторыя ва ўладзе готовыя служыць чужой краіне, але не готовыя працаца на сваю

14 лютага ў "Інтэрвію" Радыё Свабода дэпутат Палаты прадстаўнікоў, старшыня ТБМ Алена Анісім адказала на пытанні Віталя Цыганкова.

- Якія пачуціі пераважаюць у вас пасля падтара го да працы ў Палаце прадстаўнікоў? Няма адчувацца, што вы чакалі трошки іншага? Няма адчувацца, што вы б'ячеся аб нейкую нябачную сіяну? Ці бываюць моманты аптымізму і задавальнення ад вынікаў?

- У значнай ступені я адчуваю больш аптымізму, чым расчаравання. З той простай прычыны, што дэпутацкая дзейнасць у значнай ступені палягае ў контактах з людзьмі - з розных слоў ў сферу грамадства. Калі сутыкаешся з людзьмі пазітыўнымі і актыўнымі (а я бачу, што з кожным днём актыўнасць людзей падвышаецца) - гэта дае ўсведамленне, што ты працуеш не дарэнна. У тым ліку, калі дзякуючы размовам, сустречам з прадстаўнікамі дзяржаўных органаў улады дамагаешся нейкіх канкрэтных крокуў у паляпшэнні жыцця людзей.

Хая час ад часу, як, напрыклад, з узгадненнем называюцца нацыянальнага ўніверсітэта ці з канадаўствам па-беларуску - я сустракаюся з супрэзімі проблемамі. Таму я разумею адно: трэба працаца, і чым больш працуеш, тым лепшы будзе вынік.

- Вы казалі пра сустрэчы з людзьмі, але давайце паговорым больш канкрэтна пра вашых колегаў - дэпутатаў. Вы калісці казалі, што ў култарах, у буфете, вобразна кажучы, многія дэпутаты вас падтымліваюць. Выступаюць за тыха прапановы, якія вы вылучаеце. Але ці не выходзіць так, што гэтая падтымка толькі буфетам і заканчваецца?

- Часам яна так і застаецца дэкларатыўнай. Мы ж разумеем, што людзі прыйшли ў Палату з рознымі перакананнямі. Для кагосяціі свободнае ўжыванне беларускай мовы ў розных сферах не з'яўляецца прыярытэтам. Людзі калісці перайшли на расейскую мову, і яна іх адна задавальняе. Таму ёсьць такія дэпутаты, якія мяненне не падтымліваюць.

Але ёсьць і тыя, хто перажывае за лёс культуры, мовы. Бы яны разумеюць, што беларуская мова - гэта элемент, які ўмацоўвае нашу нацыянальную ідэнтычнасць, нашу дзяржаўнасць і незалежнасць, і падвышае ўзровень нацыянальной бяспекі. Я працую над тым, каб людзі разумелі ролю беларускай мовы, і працую дзеялістично, калі гэта будзе падтымана большасцю дэпутатаў. Я ў гэтым не сумніваюся.

- Гэта светлая будчыня, а пакуль дэпутаты і юрыдычныя парламенцкія структуры не ідуць вам на-сустрачы справе беларусізацыі

заканадаўства. Ад быльых дэпутатаў падтари падтымліваюць прапановы, якія патрабуюць дадатковага фінансавання. Можа, вашы намаганні па прынцыпі заканадаўства на дэзвюх дзяржаўных мовах не падтымліваюць толькі з гэтай банальнай фінансавай прычыны?

- Гэта ідзе перш за ёсць ад неразумення таго, навошта гэта трэба рабіць. Калі мы пастаўім пытанне ў іншым рацурсе і патлумачым, што гэта не толькі канстытуцыйнае права, а гэта трэба разглядаць як інвестыцыі ва ўмацаванне дзяржаўнасці, незалежнасці, нацыянальнай бяспекі, і калі мы пад гэтым ракурсам паглядзім на паширэнне беларускай мовы, то мы зразумеем, што гэта інвестыцыі ў будучыню.

- У нядоўгім інтарв'ю Валер Варанецкі, былы дэпутат, а цяпер старшыня камісіі Палаты прадстаўнікоў, намаляваў даволі аптымістичную карціну. Маўляў, большасць чыноўнікаў - патрыёты і падтымліваюць нацыянальную каіштубунасць. Вы падзяляеце такі погляд?

- Цалкам падзяляю. У большасці сваёй чыноўнікі - гэта людзі, якія сябе сіфармавалі і зрабілі кар'еру ў Беларусі. І яны даражаць тым поспехам, якога дасягнулі. Тут і прайяўляеца, хто з чыноўнікаў - сінаптычны дзяржаўны чыноўнік, а хто працуе супраць Беларусі. Я лічу, што абсолютная большасць чыноўнікаў - гэта беларускія патрыёты.

Зразумела, што не заўсёды на месцах яны адкрытыя да людзей, але ў тым і задача зараз - павярнуць іх да людзей, каб зададзены зверху трэнд паважных адносін да чалавека запанаваў у краіне. Тады людзі пачнуть цаніць больш тое, што мы маем сваю краіну.

- Вы сказали такую фразу, якую я адразу занатаваў у галаве - "зададзены зверху трэнд паважных адносін да чалавека". Я думаю, у эзтых месцах многія захочуць з вами пасправацца. Мяркую, што многія людзі з апазыцыйнымі і нацыянальна арыентаванымі поглядамі такога трэнду нік не бачаць.

- Я кажу пра трэнд, які зададзены з самага верху. Было агучана - "улічвайце патрэбы людзей, прыслухоўвайцеся да таго, што іх хвалюе". Таму наша задача, каб гэты вектар выконваўся. Задача дэпутатаў - гаварыць пра тыха праблемы, якія ёсьць, і спрабаваць знайсці іх вырашэнне.

- А з ваших назіранняў, ці ёсьць ва ўладзе, умоўна кажучы, дзве фракцыі - прарабескская і падтымліваюць прарабескую? Ці гэта сінхронізіруе на ўзроўні нейкіх з'яднаных ідэалогій груповак, ці гэта зручны для грамадства міф?

- Такі падзел ёсьць. Іншая справа, я не ведаю, наколькі ён згрупаваны, з'яднаны

заканадаўства. Ад быльых дэпутатаў падтари падтымліваюць прарабескую, якія патрабуюць дадатковага фінансавання. Можа, вашы намаганні па прынцыпі заканадаўства на дэзвюх дзяржаўных мовах не падтымліваюць толькі з гэтай банальнай фінансавай прычыны?

- Гэта ідзе перш за ёсць ад неразумення таго, навошта гэта трэба рабіць. Калі мы пастаўім пытанне ў іншым рацурсе і патлумачым, што гэта не толькі канстытуцыйнае права, а гэта трэба разглядаць як інвестыцыі ва ўмацаванне дзяржаўнасці, незалежнасці, нацыянальнай бяспекі, і калі мы падтари падтымліваюць нацыянальную каіштубунасць. Вы падзяляеце такі погляд?

- Механізмы павінны быць. Напрыклад, у заканадаўстве Расіі прадугледжана адказнасць, калі чалавек вызываеца супраць дзяржаўнасці. У нас у гэтым плане ў заканадаўстве ёсьць пэўныя праబелы. Таму тут трэба падумыць, бо ўмацаванне дзяржаўнасці павінна адбывацца і на заканадаўчым узроўні.

Што чыніцца "зняць з пасады" - дык тут гэты чыноўнік павінен зрабіць нейкія такія дзеянні, каб быў падставы яго адхіліць, пастаўіць пад сумнёв выкананне ім службовых абавязкаў. Але гэтыя тэндэнцыі падрыхтаваныя існаваннем "саюзнай дзяржавы", ЕўраТЭС. Людзі не да канца разумеюць сутнасць гэтых утварэнняў і падданоцца на хісткія нюансы, што датычыць дзяржаўнасці.

- Ваша імя таксама звязана з пасадаючай грамадской думы і сістэмай Нацыянальнага ўніверсітэта. Вы на пачатку размовы ўзгадалі, што часам не знаходзіце агульной мовы з чыноўнікамі іхават па назве гэтага ўніверсітэта. У якой стадіі цяпер гэта?

- Ідэя знаходзіцца на стадыі практичнага ўвасаблення. Але ёсьць, відаць, устаноўка блакаваць на гэтым этапе назуву ўніверсітэта.

- Якая назва не падбяеца?

- Практична ўсе назывы адхіляюцца паводле адной стандартнай фармулёўкі. Перш за, што мы падавалі - "Альбарутэнія" - заблакавалі, бо ёсьць фірма ў Воршы і яшчэ нейкое таварыства з такой назвой. І таму, маўляў, універсітэт не можа реєстравацца з такай назвой, бо трэба ўзгадніць з гэтымі фірмамі. Другая назва ў нас была - "Альбарутэніка". Але нам сказали, што яна сугучная, і адмовілі ва ўзгадненні і гэтай назвой. І на іншыя нашы прарабескі ішоў адказ, што гэта сугучна, што гэта зарэгістравана ў рэестры. Між тым там можа быць зарэгістравана 15 фірмаў з сугучнымі назовамі.

Таму мы разглядаем гэтыя падыходы Менскай управы юстыцыі так, што гэта проста адгворка, адпіска, каб не даць нам рухацца далей. Але я думаю, мы гэту сіяну перададзім, праб'ём, мы не збраемся спыняцца. І даб'емся ўзгаднення назовы.

21 лютага - Міжнародны дзень роднай мовы

ГОЛАСНА КАЗАЦЬ ПА-СВОЙМУ!

За днём Святога Валентына, які адсвятковалі ѹадаўна і ад якога заўсёды больша душэўнай цеплыні і пышчоты, прыходзіць не менш чалавечнае свята - Сусветны дзень роднай мовы. Не будзем і тут забывацца на кветкі і віншаванні, успомнім людзей, якія вучылі нас моўным правілам, далікатнасці ў слове, самавыўленню ў моўнай традыцыі - шануй сваё, ведай і ганарыся! Яшчэ Алайза Пашкевіч (Цётка), пісьменніца глубокіх ведаў і надзвычайнай сляхетнасці, амаль ста гадоў таму напісала як запавет нашчадкам: "Майце слу і адвагу трывамца роднага слова. Майце смеласць усоды голасна казаць па-свойму".

"культурная сталіца" краіны, якай вабіць гасцей і турыстаў. Гэта яшчэ больш абавязвае жыхароў горада і раёна быць прыкладам у мовакарыстанні, ісці паперадзе ў адраджэнні і развіціі роднай мовы.

Тут ёсьці і радасці, і засмучэнні. Апошнія насярожваюць, прымушаюць задумыцца. У многіх сем'ях, нават вясковых, беларуская мова пераставае быць роднай, "матчынай", хіба толькі застаецца мовай папярэднікаў, хай сабе і блізкіх, - дзядуль і бабуль. Але не бацькоў. Нядоўна загадчыца аднаго з дзіцячых садкоў была нечакана ўзрушана, як яе маленькая выхаванцы, пачуўшы чистую беларускую гаворку, дружна занепакоіліся і нават паскардзіліся: анічога не зразумелі!

Ці ж натуральная, калі родная мова ўспрымаецца як замежная, у нас на вачах робіца незапатрабаванай, чужой?!

Апошнім часам выбар беларускамоўнай прыхільнасці менш ды менш заўважаеш у асяродках настаўніцтва, а таму, зразумела ж, і школьніцтва.

Нават у школах з беларускай мовай навучання (ведаю гэта са сваіх шматгадовых педагогічных назірэнняў) нярэдкія выпадкі правядзення выхаванцы, інфармацыйных гадзін, школьніцтва, на падтрымкі выдавецтву "Загляне сонца і ў наша аконца", газете "Беларус", Максіму Багдановічу (выданне зборніка "Вянок"). Дзіцячыя яе намаганні, былі адкрыты беларускія школы ў шэрагу рэгіёніў Беларусі. Мецзнатка і культураны дзеяч, княгіня Магдалена Радзівіл. Светлы беларускі след не цымее праз стагоддзі, час вяртае годную памяць. Магчыма, не ўсе і ўяўляюць, як шматрабіла гэтая жанчына для пашырэння беларускай мовы. Мецзнатка і культураны дзеяч, княгіня Магдалена ў свой час аківала фінансавую падтрымку выдавецтву "Загляне сонца і ў наша аконца", газете "Беларус", Максіму Багдановічу (выданне зборніка "Вянок"). Дзіцячыя яе намаганні, былі адкрыты беларускія школы ў шэрагу рэгіёніў Беларусі. Мецзнатка плаціла стыпендыю студэнтам-беларусам, якія вучыліся ў Пецярбургу, падтрымлівала там беларускую бібліятэку.

Якім разуменнем значчэння мовы як сродку самавыўлення народа трэба было валодзіць больш за сто гадоў таму, каб гэта рабіць, ахвяруючы ўласнымі грашымі! Нездарма імя княгіні Магдалены і яе справа так дарага нам сёняня, калі краіна ўмацоўвае сваю незалежнасць, імкненіца да адметнага вобліку, пазнавальніцтва і здзіцага садкоў.

Не варта забываць пра сёняншнюю пазіцыю вышэйшага кіраўніцтва. А яна як ніколі спрыяльна для развіція беларускамоўнай камунікацыі - было б жаданне. Набыўшы беларускі голас, беларускія мовы воблік, наша Няспіжчына і горад-помнік Няспіж становіць яшчэ больш прывабнымі.

Першая і найбліжэйшая справа адноўленай арганізацыі і яе суполак - 11-я агульнаціянальная беларуская дыктуючая! Яна падрыхтавана па адмысловых тэкстах Няспіжскай тэматыкі, якія цікава будзе пачуць і напісаць. Запрашаем на сустэрэчы з родным словам!

Наталля Плакса,
старшыня
Няспіжскай раённай
арганізацыі грамадскага
аб'яднання "Таварыства
беларускай мовы
імя Ф. Скарыны".

Юрыю Жыгамонту - 50

Юры Жыгамонт - беларускі актор і журналист. Вядоўца тэлепраекту "Новыя падарожкі дылетанта" на тэлеканале "СТВ". Па выніках галасавання, праведзенага газетай "Комсомольская правда в Белоруссии" признаны любімым тэлевідуцам на тэлеканале "СТВ" 2010 года.

Юры Жыгамонт нарадзіўся на Палесі 11 лютага 1968 г. (вёска Дзямідаў, Нараўлянскі раён, Гомельская вобласць). Яго прарабабуля была дачкою войта і, паводле звестак, пражыла больш за сто гадоў. Яго дзед, Пётр Матвеевіч Жыгамонт, быў расстраляны ў Горкім, яго забралі ў 1937-м, а расстралялі ў 1938 годзе.

Юры яшчэ з дзяцінства цікаўіўся гісторыяй, рэтра-рэчамі. Рана пачаў вандраваць - старэйшы брат яго заўсёды браў з сабою, калі кудысьці ехай.

Скончыў ПТВ па спецыяльнасці "Кіроўца вежавых кранаў". У 1994 г. скончыў Беларускі тэатральна-мастакі інстытут. Падчас навучання ў БДТМІ вырашыў вывучаць Беларусь. На вакацыях шукаў на мапе ней-

Падарожжы Дылетанта

Прысвячэнне Юрыю Жыгамонту

Узгадайма, як некалі, неспадзявана На прасторы айчынага тэлеэкрана Гэты дзіўны ўласцівасць персанаж: Капялюш, паліто, парасон, акуляры, Старасецкі, пацёрты ў руках, сакваж... Падзабыты, нязыкылы ўжо сёня, тыпаж - Бы з альбомаў старых, ці з нязыб'юнае мары. Даўніной апантаны, яе пекнатай, Па бясконых вандруе шляхах пехатой. У дарозе - гады! Леты, зімы і вёсны... Абхадзіў гарады, і мястэчкі, і вёскі. Не зважае на век, новы час і прагрэс, Бо шукае свайго, мае свой інтэрэс, Што не лічыць трываліннем, забавай пустою, І ў шуканні-імкненні не мае прастою. Ен нястомны, як тыя - на вечных шляхах - Дон Кіхот, Вечны Жыд, або Чорны Мана... Праз магічныя крыштал - праз свае акуляры - Сузіра ён даўнія краіны абышы. Бачыць постаці, твары забытай красы, Чуе змоўкія гукі, людзей галасы, Што гамоніць ледзь чутна за часу сцяной Тою ж мовай, што й сёня мы лічым сваёй... Старасветчыны плынъ, нібы рэчка цяче... Праз ягоную памяць, жывая яшчэ...

Святлана Багданкевіч.

ке мястэчка, набываў квіток і ехаў туды. Хадзіў па вуліцах, глядзеў на старажытныя дамы, палацы, паркі. А наступнай раніцай ехай ужо ў іншыя мястэчка. Самымі дарагімі для сябе кнігамі лічыць Біблію і памяту "Новая зямля" Якуба Коласа.

Bikinėdya.

Паседжанне абласной рады ТБМ у Віцебску

11 лютага ў Віцебску адбылося чарговае паседжанне абласной рады. Сярод іншых важных пытанняў была абмеркавана дата правядзення справа-здача-выбарнай канферэнцыі абласной арганізацыі. Рада прыняла наступную пастанову.

ПАСТАНОВА

Віцебскай абласной рады ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" аб правядзенні XI спраўа-здача-выбарнай канферэнцыі Віцебскай абласной арганізацыі ТБМ

Віцебск, 11 лютага 2018 года

Віцебская абласная рада ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" пастановіла:

1. Правесці XI спраўа-здача-выбарную канферэнцыю Віцебскай абласной арганізацыі ТБМ 18 сакавіка 2018 года ў Віцебску.

2. Зацвердзіць наступнае прадстаўніцтва гарадскіх і раённых суполак:

1 дэлегат ад 20 сяброў ТБМ. Дэлегаты выбіраюцца на раённых і гарадскіх сходах і канферэнцыях. Пратаколы сходаў і канферэнцый даслаць у абласную раду да 10 сакавіка 2018 года. Сябры рэспубліканскай і абласной рады і рэзвізійнай камісіі з'яўляюцца дэлегатамі канферэнцыі.

3. Прапанаваць канферэнцыі разгледзець наступныя пытанні:

- Справа-здача рады Віцебскай абласной арганізацыі ТБМ;
- Справа-здача рэзвізійнай камісіі;
- Выбары новага складу рады;
- Выбары кіраўніцтва рады і рэзвізійнай камісіі;
- Зацвярдзэнне плану дзеянісці рады на 2018 - 2020 гг.

Старшыня рады - Юр'еў Бабіч.

Сакратар - Аленка Сакалава.

Павел Сяціко Прозвішчы Беларусі Новая серыя

(Працяг. Пачатак у папяр. нум.)

1255. **Тышко** (Леанід) - народна-гутарковы варыянт ад Ціхан (параўн. балг. Тишко) - Цішка, Цішко, рус. Тишко) набыў ролю прозвішча.

1256. **Тышчанка** (Валянцін) - вытвор з фармантам -анка ад антрапоніма Тышка і значэннем 'нашчадак названай асобы': Тышч(к/ч)-анка. ФП: Ціхан (імя -грэч. *tychon* 'удача, поспех') - Тышка (1539 г. - народна-гутар. форма) - Тышка (мянушка, потым прозвішча) - Тышчанка.

1257. **Убарэвіч** (Іеранім) - другасная форма, першасная Губарэвіч - вытвор з суфіксам бацькамення -евіч ад антрапоніма Губар і значэннем 'нашчадак названай асобы': Губар-евіч. ФП: *губар* ('губаты, губос') - Губар (мянушка, потым прозвішча) - Губаровіч - Убарэвіч (для адмежавання ад апелятыва).

1258. **Уклейка** (Святлана) - семантычны вытвор ад апелятыва Уклейка 'тое, што ўклена'.

1259. **Уласенка** (Валянціна) - вытвор з фармантам -енка ад антрапоніма Улас і значэннем 'нашчадак названай асобы': Улас-енка. ФП: Улас (імя, з мовы грэкаў 'вялікі, прысты') - Улас (празванне, потым прозвішча) - Уласенка.

1260. **Улаховіч** (Мікалай) - вытвор з суфіксам бацькамення -овіч ад антрапоніма Улах і значэннем 'нашчадак названай асобы': Улах-овіч. Магчыма (рус.) *Влахович* (<волах 'юшка', 'накрыўка на пасудзіне').

1261. **Улейчык** (Наталля) - семантычны вытвор ад апелятыва Улейчык (руск. *улейчик*) 'невялікі вулей (для чпол)'.

1262. **Ульянаў** (Алег) - вытвор з прыналежным суфіксам -еў ад антрапоніма Ульяна і значэннем 'нашчадак названай асобы': Ульян-еў. ФП: *Федар* (імя <грэч. 'дар Божы') - Федзя (нар.-гут. варыянт) - Федзя (празванне, потым прозвішча) - Федзін.

1263. **Унук** (Лілея) - семантычны вытвор ад апелятыва Унук 'сын сына або дачкі'.

1264. **Урублеўскі / Врублеўскі** (Валерый / Адам) - вытвор з фармантам -скі/-ўскі ад тапоніма Урублі / Врублі ці Урублеўка / Врублеўка і значэннем 'народзінец, жыхар назінай мясцовасці, паселішча': Урублеўскі / Врублеўскі, Урублеў(к)-скі / Врублеў(к)-скі. ФП: *урубель* / *врубель* (польск. *wrobel* 'верабей') - Урубель / Врубель (мянушка, потым прозвішча) - Урублі / Врублі ('мясцовасць з прозвішчами Урубель / Врубель') - Урублеўка (тапонім) - Урублеўскі / Врублеўскі. Або прэстыжная форма ад *Врубель* (польск. *wrobel*).

1265. **Усанава** (Людміла) - вытвор з фармантам -ава ад антрапоніма Усан і значэннем 'нашчадак названай асобы': Усан-ава. ФП: Усан (руск. 'вусач - той, хто мае вусы' (Даль) - Усан (мянушка, потым прозвішча) - Усанава.

1266. **Усаніна** (Алена) - вытвор з фармантам -іна ад антрапоніма Усан і значэннем 'нашчадак названай асобы': Усан-іна. ФП: Усан (рэг. і рус.) 'вусаты, вусач' - Усан (мянушка, потым прозвішча) - Усаніна.

1267. **Усцюшэнка** (Уладзімір) - вытвор з фармантам -энка ад антрапоніма Усцюшо і значэннем 'нашчадак названай асобы': Усцюш-энка. ФП: Усцін (імя <лац. *Justinus* 'справядлівы') - Усцюш - Усцюшэнка.

1268. **Ушанаў** (Леанід) - вытвор з прыналежным суфіксам -аў ад антрапоніма Ушан і значэннем 'нашчадак названай асобы': Франк-эвіч. ФП: *Франц* (старагерм. *Frank* 'вольны, адкрыты') - Францэ́к - Франц-кевіч.

1269. **Ушарэнка** (Сяргей) - вытвор з фармантам -іна ад антрапоніма Ушар і значэннем 'нашчадак названай асобы': Фролк-іна. ФП: Ушар (мянушка, потым прозвішча) - Ушарэнка.

1270. **Ушкевіч** (Рым) - вытвор з суфіксам бацькамення -евіч ад антрапоніма Ушко / Ушко і значэннем 'нашчадак (дачка) названай асобы': Федар-евіч. ФП: Ушко (ст.-бел. 'вуха', вуха 'орган слуху, а таксама вонкавая частка яго ў форме ракавіны') - Ушко (мянушка, потым прозвішча) - Ушкевіч.

1271. **Фалеев** (Сідар) - вытвор з прыналежным суфіксам -еў ад антрапоніма Фалей і значэннем 'нашчадак названай асобы': Фалей-еў. ФП: Фалалей (імя, з мовы грэкаў 'вялікі, прысты') - Фалей (мянушка, потым прозвішча) - Фалеев.

1272. **Фалей** (Алесь) - народна-гутарковая форма ад Фалалей (імя, з мовы грэкаў 'цвіце масліна') набыла ролю прозвішча.

1273. **Федзін** (Канстанцін) - вытвор з прыналежным суфіксам -ін ад антрапоніма Федзя і значэннем 'нашчадак названай асобы': Федз-ін.

1274. **Федзінка** (Алег) - вытвор з фармантам -іна ад антрапоніма Хам і значэннем 'нашчадак названай асобы': Хам-ін. ФП: *Хам* (імя <ст.-яўр. 'блізня') - Хама (гутар. форма) - Хама (мянушка, потым прозвішча) - Хаменя.

1275. **Федзінка** (Аллег) - вытвор з фармантам -інка ад антрапоніма Хаміч і значэннем 'нашчадак названай асобы': Хаміч-ін. ФП: *Хама* (імя <ст.-яўр. 'блізня') - Хома (1528) - Хаміч ('нашчадак Хамы') - Хамічы (тапонім) - Хамічкі.

1276. **Хамрэнка** (Ірына) - другасная форма, першасная Хамрэнка - вытвор з фармантам -энка ад антрапоніма Хама і значэннем 'нашчадак названай асобы': Хам-энка. ФП: *хамара* ('вялікае, звычайна цёмнае воблака, якое прыносяць даждж, снег, град', (перан.) 'мноства, рухомая маса') - Хама (мянушка, потым прозвішча) - Хамрэнка - Хамрэнка (перастаўка гукаў (літар.).

1277. **Хатынскі** (Ніна) - вытвор з фармантам -скі/-ынскі ад тапоніма Хатынь / Хаты і значэннем 'народзінец, жыхар назінай мясцовасці, паселішча': Хатын-скі - Хатынскі. ФП: *Хатын* (імя <ст.-яўр. 'блізня') - Хома (мянушка, потым прозвішча) - Хатынскі.

1278. **Хацкевіч** (Аляксандар) - вытвор з фармантам бацькамення -евіч ад антрапоніма Хацько і значэннем 'нашчадак названай асобы': Хацк-евіч. ФП: *хацько* ('той, хто хоча': хацець - хацько) - Хацько (мянушка, потым прозвішча) - Хацкевіч - Хацкевіч.

1279. **Хварастоўскі** (Андрэй) - вытвор з фармантам -оўскі ад антрапоніма Хвораст і значэннем 'нашчадак названай асобы': Хвораст-оўскі. ФП: *хвараст* ('сухія галінкі, апушчы з дрэў або хмызняку') - Хвораст (мянушка, потым прозвішча) - Хварастоўскі.

(Працяг у наступным нумары.)

11-я Агульнанацыянальная дыктоўка пачалася

Беларускі дзень у школе Кірыла і Мяфодзія

У Непублічнай школе імя Святых Кірыла і Мяфодзія ў Беластоку прышлоў беларускі дзень, прымеркаваны да Дня роднай мовы. З гэтай нагоды ўесь дзень тут праходзіць мерапрыемствы, дзе наспінна гучыць беларуская мова. Беларускі дзень у школе пачаўся з дыктоўкі, у якой узялі ўдзел каля 50 вучняў. Настаніца Людміла Сегень сказала:

- Сёлета стагоддзе беларускай народнай Рэспублікі, я таксама падыхтавала

текст, абапіраючыся на нейкія звесткі з "Нівы". А для малодшых класаў быў тэкст Івана Шамякіна, класічны тэкст. Усё ж такі мне здаецца, што класіка

заўсёды добра гучыць.
Да святкавання беларускага дня ў Непублічнай праваслаўнай школе ў Беластоку далучыліся таксама вуч-

ні гімназіі №7 у Беластоку, а таксама дзеці са школы ў Нарве.

Уля Шубіда,
Беларускае Радыё Рацыя.

11-я Агульнанацыянальная дыктоўка стартавала на Лідчыне Мінойты

Па традыцыйнай апошніх гадоў чарговая Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне пачалася з Мінойтаў. У Мінойтаўскай бібліятэцы дыктоўка праходзіла ў трэці раз. Брали ўдзел і дарослыя, і вучні мясцовай школы. Присутныя з энтузіязмам сустрэлі вестку, што ў Беларусі яны пачынаюць дыктоўку першымі і зусім не расстроіліся на інфармацыю, што першыя беларускія дыктоўкі ў Польшчы ўжо пра-

йшли.
У дыктоўцы ўзялі ўдзел 15 чалавек. Пісалі тэкст "Малюнкі прыроды" паводле Петруса Броўкі. Чытала дыктоўку, як і ўсе папярэднія гады, настаніца Мінойтаўскай школы Ганна Чаславаўна Енка.

Уразіў высокі ўзровень ведаў па беларускай мове. З 15 чалавек 6 удзельнікаў - 4 вучні і двое дарослых - атрымалі дзясяткі. Гэта такія вучні, як Гур'ян Анастасія, Юшкевіч

Вольга, Навагран Паліна, Сафонава Анастасія, а таксама Бойка Аляксандар Дзмітрыевіч і Багуслаўская Ірына Віктораўна.

На дыктоўцы прысутнічаў намеснік старшыні ТБМ Станіслаў Суднік.

Пераможцы атрымалі ад ТБМ невялікі падарунак: часопісы "Лідскі летапісец" і календары на 2018 год. Беларуская мова ў Мінойтах жыве.

Наш кар.

Бярозаўка

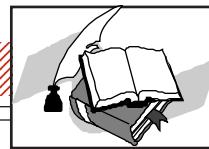

У Бярозаўскай бібліятэцы сёлета дыктоўка праходзіла ў дзясяткі раз.

За гэтыя гады многае тут пабачылі, і, мабыць, трохі спаў энтузіязм, трохі ўмяшаліся жыщёўяя абставіны, бо на дыктоўку прыйшлі толькі ча-

тыры актыўісты ТБМ. Тым не менш, дыктоўка адбылася. Пісалі "Трэцюю ўстаўную грамату Беларускай Народнай Рэспублікі". Чытаў дыктоўку намеснік старшыні ТБМ, старшыня Лідскай гарадской арганізацыі ТБМ Станіслав Суднік.

Наш кар.

Кіраўнік, які заваяваў народнае прызнанне

Выстава ў музее
Вялікай Айчыннай вайны

100 гадоў з дня нараджэння П.М. Машэрава

Хроніка жыцця - у фотадымках і партрэтах

13 лютага ў музее Вялікай Айчыннай вайны адкрылася экспазіцыя "Пётр Машэрав: яго сэрца білася для людзей", прысвечаная выбітнаму дзяржаўнаму дзеячу Беларусі.

Шэршунікі раскрываюць рознабаковую дзеянасць Пятра Машэрава на дзяржаўнай пасадзе: наведванне прадпрыемстваў, гарадоў і вёсак, сустрэчы з творчай інтэлігэнцыяй, моладзю, ветэранамі, урачыстасце адкрыцця мемарыяльных комплексаў "Хатынь", Берасцейскай цвердзі - героя, Кургана Славы. Кадры хронікі пакінулі памяць пра спатканні з замежнымі лідарамі - Рычардам Ніксонам, Філіпом Кастром, Рамэшам Чандрам. Два алейныя партрэты пэндзля Міхаіла Савецкага і Івана Ціхановіча перадаюць прыцягальнасць асобы Машэрава.

Запамінальнімі засталіся моманты сустрэч Пятра Машэрава з Міхасём Лынкоўым, Максімам Танкам, Пят-

русём Броўкам, Рыгорам Шырмам, Заірам Азгурам і Міхайлом Савіцкім. На выставе размешчаны вырабы Аршанскае ільнокамбіната - вышыванка і абрус, падораныя Пятру Міронавічу на 60-гадовы юбілей. Пётр Машэрав пракаўваў штодня з душой і сэрцам, не шкадуючы сіл для нарада.

На адкрыцці выставы прыбыла дачка Пятра Міронавіча - Наталля і іншыя члены сям'і Машэравых, музей навес-

далі ветэраны Вялікай Айчыннай вайны і менскія гісторыкі. Выставка будзе працаўца да 13 жніўня.

Э. Дзвінская,

фота аўтара

1. Пётр Машэрав пасля заканчэння Віцебскага пединститута; 2. Пётр Машэрав узнагароджаны зоркай Героя Савецкага Саюза ў 1944 годзе; 3. Наталля Машэрава сярод наведальнікаў выставы.

100 гадоў з дня нараджэння Пятра Міронавіча Машэрава (1918-2000) адзначаўся 13 лютага. І тут ёсьць пытанні да нашых гісторыкаў і музейшчыкаў. Справа ў тым, што ў лютым 1918 года не было 13 днія. Люты ў гэтым годзе пачынаўся з 14-га. Таму, калі Машэрава і запісалі па старым стылі 13-га, то 100-годдзе яго - 26 лютага. Але гэта - вышэйшая матэматыка...

Тэматычная кніжная экспазіцыя, прысвечаная былому кіраўніку ЦК Кампартыі Беларусі, разгорнута ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. У ёй - больш за 30 кніг і часопісаў з артыкуламі, прысвечанымі Пятру Міронавічу Машэ-

раву. Сярод іх найбольш цікавыя - зборнік артыкулаў "Сын беларускага народа. Пётр Машэрав" (2013), мастацка-дакументальная аповесць Пятра Якутава "Пётр Машэрав" і аднайменны гісторычны раман Славаміра Антоновіча (2011).

Каб зразумець месца Пятра Машэрава ў айчыннай гісторыі, варта перагартаць прапанаваную бібліографію кнігі прафесара Эмануіла Рыгоравіча Іофэ "От Мяснікова да Малофеева. Кто рукаводил БССР" (2008). У ёй чытач знойдзе нарысы пра Аляксандра Мяснікова, Яна Гамарніка, Панцеляймона Панамарэнку, Кірылу Мазурава, Ціхана Кісялеву, Мікалая Слюнкову, і,

у тым ліку, пра Пятра Машэрава. Адказ на пытанне: чаму ураджэнец Віцебшчыны быў адным з любімых і незабытых кіраўнікоў, чытага знойдзе ў кнізе Пятра Якутава.

Таленавіты партыйны і дзяржаўны дзеяч заслужыў усесарадную любоў і пашану як адзін з кіраўнікоў падполля і партызанска групы ў гады Вялікай Айчыннай вайны, як чалавек, удастоены дзвюх Залатых Зорак - Героя Савецкага Саюза і Героя Сацыялістычнай Працы.

Пётр Машэрав нарадзіўся ў вёсцы Шыркі Сененскага раёна Віцебскай вобласці ў сям'і сялян - Мірана Васільевіча Машэрава і Дар'і Пятроўны Ляхоўскай. Імя хлопчыку дали ў гонар дзеда. Калі яго хрысцілі, святага прамовіў: "Міласцю Божай будзе вялікім чалавекам". Матуля, шчырая праваслаўная верніца, захавала ў сэрцы гэтых словам. З вясімі дзяцей, якія нарадзіліся, у жывых засталіся пяцёра - трох дзяўчынкі: Матронна, Вольга і Надзея, і два хлопчыкі - Павел і Пётр. Іх бацька ўдзельнічаў у першай імперыялістичнай вайне, але вярнуўся жывым. У сям'і працавіты і дабразычлівы сялян сын і дочки раслі спагадлівымі да людзей, сумленнымі. Павел вучыўся ў сямігодцы, а Пётр хадзіў пешшу ў Машканскую няпойўную сярэднюю школу. Пётр праобраўся на лыжах па 18 кіламетраў у дзень.

Працавіты і гаспадарлівы Мірон Васільевіч стаў вісковым актывістам: разам з іншымі стварыў мясцовы кааператыв, які спрыяў ў атрыманні крэдыту і набыцці сельскагаспадарчай тэхнікі. Але ў 1937 годзе ён быў арыштаваны і ў 1938 годзе памёр у зняволенні. У 1939 годзе Пётр Міронавіч скончыў аддзяленне фізікі фізмата Віцебскага пединститута і стаў настаўнікам фізікі і матэматыкі ў Раконскім раёне.

Ён марыў паступіць у аспірантуру і змаймца науковай працай. Але ўсе планы перакрэсліліся вайна. Замест заявы ў аспірантуру настаўнік накіраваў ліст ў ваенкамат. У хуткім часе ў Раконах быў створаны зіщчальны атрад. Пётр з групай байцоў калі вёскі Пустошкі патрапіў у палон. Яго з хлопцамі збраліся вывезці ў Германію, але ён разбіў шкло ў вагоне, выскочыў з цягніка і ўцёк. І надалей ён пралягала надзвычайную адлагу.

Машэрав вярнуўся дадому, арганізаваў камсамольска-маладзёжнае падполле, дзе ён атрымаў канспіратыўнае прозвішча "Дубняк", і наладжаваў сувязь з падпольнымі групамі Раконскага раёна. У 1942 годзе гестапа настапіла на след падпольшчыкаў. Яны сышлі з вёскі і стварылі партызанскае атрад, які да ліпеня 1942 года меў назыву "Дубняк".

У 1943 годзе баявы камандзір Пётр Машэрав быў прызначаны кіраўніком партызанскае брыгады імя Ракосоўскага, адной з самых баяздольных на тэрыторыі Беларусі.

Званне героя Савецкага Саюза ён атрымаў за дзэрзкую аперацию па падрыве моста ў Верхнядзвінску. Пётр Машэрав з партызанамі паспяхова выбіў немца і ўзарваў мост. У ліпені 1944 года Машэрав стаў першым сакратаром Маладзечанскага аўкана партыі, а з 1946 - га года - сакратаром ЦК ЛКСМБ. На посту кіраўніка камсамолу рэспублікі П.М. Машэрав хутка здабыў аўтарытэт. У ліпені 1954 года ён быў абраны 2-м сакратаром Менскага аўкана партыі. З сакавіка 1965 года да кастрычніка 1980 г. Пётр Машэрав быў першым сакратаром ЦК Кампартыі БССР. У гэты перыяд у рэспубліцы ў некалькі разоў вырас нацыянальны даход, адбывалася актыўнае развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

Прастата, зацікаўленасць у размове, шчырасць і задушэўнисць прыцягвалі да яго і стваралі атмасферу ўзаемнага даверу і павагі, натхнялі людзей. Машэрав сустракаўся з архітэктарамі, пісьменнікамі, мастакамі, радаваўся, поспехам беларускіх артысту і ўсіх таленавітых асобаў, наведваў тэатральныя спектаклі, шмат чытаў. Ён надаваў увагу архітэктурнаму вобліку і забудове Менска, падтрымліваў будаўніцтва Дома літаратора, развіццё Віцебска-Менскай воднай сістэмы і водна-зялёнаага дабраўпарадкавання сталіцы. Менавіта П.М. Машэрав пераўнавіць архітэктурнай культуры і мовы.

Пра смутны дзень 4 кастрычніка 1980 года піша ў сваёй кнізе "Бесядзь цічэ ў акіян" Леанід Левановіч. Калі трагічны выпадак на Маскоўскай шашы абарваў жыццё вялікага на розуме, таленіе і душшымі абавязкі чалавека, многіх турбавалі пытанні, чаму так сталася.

Чаму за некалькі дзён да трагедыі замянілі начальніка асабістай аховы Машэрава, чаму магутны браніраваны машэравскі "ЗІЛ" адправілі на ремонт, а Пётр Міронавіч паехаў на "Чайцы"? Чаму, маючи нарад везці буракі, шафёр самаваляў загрузіць у кузав бульбу і выехаў на Маскоўскую шашу? Адказ аўтара кнігі бачыў у тым, што 21 кастрычніка 1980 года на пленуме ЦК у Маскве Пётр Міронавіч мог замяніць на пасадзе Аляксея Касыгіна.

Імя Пятра Машэрава прысвоена ў 1998 годзе Віцебскаму педуніверситету, Рэспубліканскому шпіталю ветэранаў інвалідаў вайны, у 2002 годзе - Менскаму заводу аўтаматычных ліней. Імя яго носіць агульнаадукацыйная школа ў Раконах, дзе П.М. Машэрав выкладаў.

Э. Дзвінская.

У Ташкенце ўсталявалі барэльеф Якуба Коласа

Ва Узбекістане паэт з жонкай і двума сынамі жыву ў эвакуацыі. Барэльеф і адноўленую мемарыяльную дошку можна пабачыць на фасадзе будынка праектнага інстытута "Цяжпрам" на вуліцы Пушкіна.

У тым будынку ў Ташкенце падчас вайны размяшчаліся многія эвакуяваныя літараторы, у тым ліку са жніўня 1941 па лістапад 1943 года - і Якуб Колас.

Мемарыяльная дошка вісела там і раней, аднак падчас рэканструкцыі вонкавых частак будынка была знятая. На месца вярнулася толькі цяпер - ужо разам з устаноўкай і барэльефа, які, з уздынансцю ўдакладніла дырэктар Коласаўскага музея ў Менску Зінаіда Камароўская, быў выкананы адыўнікамі слова да гэтай падзеі загадчыцай кафедры дызайну Ташкенцкага архітэктурна-будаўнічага інстытута Марыны Барадзінай.

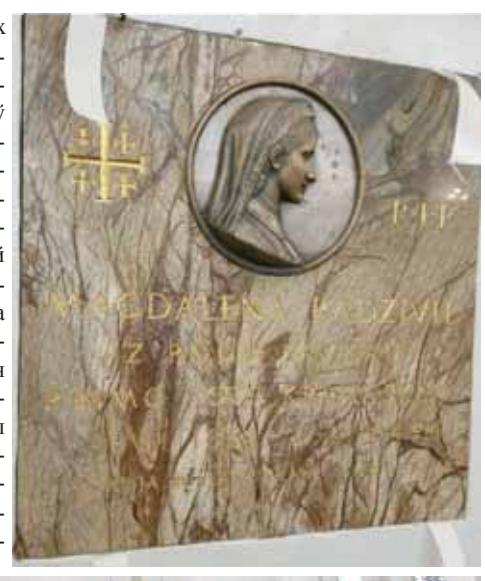
[Паводле sb.by](#)

Прах Магдалены Радзівіл пахавалі ў Менску

Прах

Магдалены Радзівіл з роду Завішаў пахавалі ў Менску. Урачыстая цырымонія пахавання прыйшла ў канцыёле Святой Троіцы на Залатой Горцы. На пачатку дзвінца стагоддзя мецэната Магдалена Радзівіл фінансавала беларускі рух. Гаворыць беларускі пісьмен-

нік і гісторык У. Арлоў:

- У гісторыі Магдалена Радзівіл застаецца, як выдатная мецэнатка, якая падтрымлівала беларускія выдавецтвы, якая фундавала першую кнігі наших класікіў. Вось уявім сабе, што не выйшаў "Вянок" Максіма Багдановіча, фундатаркай якога была Магдалена Радзівіл, як бы склаўся далей лёс нашай літаратуры.

Магдалена Радзівіл памерла ў Швейцарыі ў 1945 годзе, яе апошній воляй было знайсці вечны спачын на роднай Беларусі. Працягвае гісторык мастацтва, культуролаг Сяргей Харэўскі:

- Гэтая была яе ўласная воля. Яна хацела быць пахаваная менавіта ў Менску, які стаў сталіцай Беларускай Народнай Рэспублікі. Да яе стварэння не ў малай ступені спрычынілася Магдалена, бо яна спансавала многія акцыі беларушчыны. Яе постаць і яе дом былі бастыёнамі, апрышчамі беларушчыны. Магдалена Радзівіл фінансавала выдавецтва "Загляне сонца і ў наша аконца", каталіцкую газету "Беларус", а таксама выданне першых кніг Констанція Буйло і Максіма Багдановіча.

Эдуард Жолуд,
Беларуское Радыё Рацый,
Менск. Фота аўтара.

(Працяг. Пачатак у папяр.
нумары.)

Красавік

1 красавіка. У ЗША памёр рускі пазт Яўген Еўтушэнка, які меў беларускія карані.

2 красавіка. Рэкордная для вясны тэмпература ў Беларусі. У Берасці было +23,7 С, Гомелі - +22,1 С, Гародні - +22,6 С, Магілёве - +21,8 С, Віцебску - +20,6 С градусаў ціпала. Гэта 9 - 13 градусаў вышэй кліматычных нормы.

3 красавіка. У Санкт-Пецярбургу адбылася супстрэча прэзідэнтаў А. Лукашэнкі і У. Пуціна. Лукашэнка прызнаў доўгі Беларусі за газ, а Пуцін дае крэдыты для выплаты доўгута Расіі за газ. У Санкт-Пецярбургу адбыўся выбух у метро. Загінулі 11 чалавек і калі 45 паранена. Адна параненая беларуска трапіла там у бальніцу.

6 красавіка. У Саўт-Рыверы (штат Нью-Джэрсі, ЗША) памёр беларускі пазт Міхась Кавыль (сапр. Язэп Лешчанка), які нарадзіўся 1 снежня 1915 г. на Случчыне.

7 красавіка. З караблём ЗША, якія знаходзіліся ў Міжземным моры, настесены ракетны ўдар па вайскоўым аэрафораме ў Сірыі. Загінуў там генерал і некалькі вайскоўцаў.

8 красавіка. Каля Москвы цягнік Москва-Брест сутыкнуўся з электрычкай. Шмат паранена пасажыраў.

13 красавіка. Памёр Юрый Мікалаевіч Бахан, доктар гістарычных навук, прафесар.

16 красавіка. Сёлета католікі і праваслаўныя ў адну нядзелью святуюць Вялікдзень, а іудзеи ў гэты час - Песах. У Вілейцы і Віцебску выпаў снег. Увачары тэмпература каля 0 градусаў. Удзень холадна: +5 і +6 градусаў ціпала.

17 красавіка. У Віцебску снежнае покрыва - 9 см і сярэднісустачная тэмпература -1,6 С (раней быў рэкорд - 1,2 С градусаў). У Менску выпаў снег.

21 красавіка. Выступленне А.Р. Лукашэнкі на паседжанні Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь са Зверотам да народу Беларусі.

22 красавіка. У Гародні каля 25 камуністу КПБ выйшлі на мітынг да помніка Леніну. З кожным годам іх становіща меней.

На пярэдні дзень даты ў в. Малеч Бярозаўскага р-на былы настаўнік гісторыі Віталь Шылінец абліў чырвонай фарбай помнік Леніну. За гэты ўчынак ён атрымаў 1 год па праўчых работ з вылічэннем 15 % з яго заробку.

22 красавіка. У Менску памёр Анатоль Мяльгуй, музычны крытык, журналіст, які праўжыў 59 гадоў.

24 красавіка. Ноччу ў Крычаве, у хаце на вул. Піянэрская, згаслі 6 чалавек.

25 красавіка. Вялікі пажар на заводзе гумовых вырабаў у Магілёве. Пажарнікі тушылі агонь некалькі гадзін.

26 красавіка. 31-я гадавіна Чарнобыльскай трагедыі. У Менску адбылася традыцыйная дэманстрацыя ад кінатэатра "Кастрычнік" да пл. Бангалор.

У гэты ж дзень Прэзідэнт П. Парашэнка сустрэў А. Лукашэнку ў г. Прыпяць, пабылі на Чарнобыльскай АЭС, затым у аграгарадку Ляскавічы на беларускай тэрыторыі.

28 красавіка. На 5 сутак арыштаваны Мікалай Статкевіч, які заклікаў прыясніц на мітынг на Кастрычніцкую плошчу 1 траўня.

Травень

1 траўня. У Менску адбыўся мітынг і дэманстрацыя. Былі затрыманы.

маниі актыўісташ. Павел Севярынец атрымаў 15 сутак арышту. У Берасці 4 чалавекі выйшлі на плошчу з чыстымі аркушамі паперы, і за гэта іх затрымала міліцыя. У Гомелі актыўіст АГП Васіль Палякоў быў арыштаваны на 15 сутак за тое, што разгарнуў бел-чырвона-белыя сцяг на дазволеных мітынгу.

7 траўня. Памёр пазт Алеся Рыбак.

8 траўня. У Менску памёр Мікола Якубовіч Аўрамчык, пазт, суяўтар пазмы "Сказ пра Лысую гару". Пражыў 97 гадоў.

Ноччу з 9 на 10 траўня ў Бярэзінскім запаведніку тэмпература паветра была 4,5 градуса марозу.

9 траўня. Дэмансцрацыя і мітынг у Берасцейскай цвердзі. Там міліцыя затрымала Аляксандра Сахарука за тое, што ён разгарнуў бел-чырвона-белыя сцяг.

13 - 14 траўня. А. Лукашэнка знаходзіўся ў Пекіне, дзе амбяроўвалася пытанне Вялікага шаўковага шляху.

13 траўня. У Менску праводзіўся 6-ы (травенскі) пленум ЦК КПБ. Ігар Васільевіч Карпенка (міністр адкукацыі Беларусі) вызвалены ад абавязкаў Першага сакратара ЦК КПБ па ягонай просьбе. Гэту ён пасаду займаў з кастрычніка 2012 г. Першым сакратаром ЦК КПБ выбраны Аляксей Мікалаевіч Сокал, які нарадзіўся ў Менску ў 1973 г. Другім сакратаром ЦК КПБ выбраны Гергій Пятровіч Атаманаў. Пленум ЦК КПБ вёўся на рускай мове.

18 - 19 траўня. У Менску праводзілася міжнародная канферэнцыя "25 гадоў знешнія палітыкі Рэспублікі Беларусь". Яна адбылася пры падтрымцы Фонда Конрада Аденаўера.

24 траўня. Указам Прэзідэнта вызвалены ад пасады старшыні Менскага абласнога выканкама Сямён Барысавіч Шапіра.

Травень. Больш за 10 кіраўнікоў медыцынскіх установ арыштавана за карупцыю. Завышалі цэны на медыцынскія тавары.

Чэрвень

3 чэрвяня. Касманаўт Алег Навіцкі прыземліўся ў Казахстане. У космасе знаходзіўся 197 сутак (з 11 лістапада 2016 г.).

6 чэрвяня. Вярхоўны суд разгледзеў скаргу судовага "працэсу 17" (аб наркотыках). Кіраўнік злачынай групы Канстанцін Вілюга (мянушка Кот) атрымаў 20 гадоў зняволенія, а іншыя ўдельнікі - па 15 і 14 гадоў.

7-8 чэрвяня. У Астане (Казахстан) праходзіла паседжанне Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва (ШАС). Беларусь удзельнічае як назіральняца з 10 ліпеня 2015 года. На паседжанні прысутнічаў А. Лукашэнка.

11 чэрвяня. Пачаў дзейніцаць бязвізы рэжым паміж Украінай і ЕС.

14 чэрвяня. Прэзідэнт ЗША Трамп прадаўжыў эканамічныя санкцыі супраць беларускіх прадпрыемстваў і некаторых асоб.

15 чэрвяня. Бацькі Міхаіла Жызнеўскага вярнуліся з Кіева, дзе ім Прэзідэнт П. Парашэнка ўручыў орден Героя Украіны, якім узнагороджаны іх син.

15 чэрвяня на вуліцах у Гародні адбылося свята Божага Цела і Крыхі - Алтарыкі. Яно бывае ў католікоў у чацвер, на 60-ы дзень пасля

Вялікадні.

18 чэрвяня. У Менску адбыўся XI з'езд Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі БНФ. Удзельнічаў у з'ездзе 101 дэлегат Старшынём партыі выбраны Зянон Пазняк, в.а. старшыні Юрась Беленькі, а намеснікам старшыні - Сяргей Папкоў.

25 чэрвяня. Міністр замежных спраў У. Макей правёў Даень беларускай вышыянкі, на які запрасіў паслоў замежных краін у Беларусь з сем'ямі.

26 - 27 чэрвяня. Прэзідэнт В'етнама Чан Дай Куанг знаходзіўся ў Менску і правёў перамовы з А. Лукашэнкам.

27 чэрвяня. У Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Якуба Коласа НАН Беларусі адбылася презентация двухтомнай кнігі аўстрыйскага вучонага славіста, беларусіста Германа Бідэрэ "Антон Луцкевіч. Беларуская граматыка. Вільня, 1916".

30 чэрвяня. У Маскве праводзіцца 4-ы форум рэгіёнаў Расіі і Беларусі, які наведалі прэзідэнты У. Путін і А. Лукашэнка.

30 чэрвяня. Следчы камітэт Экспублікі Беларусь выпустіў на волю ўсіх патрыётаў былога "Белага літніка". Сёння выйшлі апошнія з іх Віктар Мароз і Мечыслаў Лазоўскі. Аднак крымінальную справу не зачырпілі і хлопаўшы адпусцілі пад падпіску "аб не выездзе за мяжы Беларусі". Справу спынілі толькі 27 лістапада 2016 года, бо не знайшлі злачынства. А патрыёты былі арыштаваны ў сакавіку, яшчэ да Дня Волі.

30 чэрвяня. Ужо паўгода працуе ў тэстальным рэжыме Полацкая ГЭС на Захаднім Дзвіне. Сёння яна ўведзена ў эксплуатацыю. Вызначаная магутнасць - 21,66 МВт. Планаваная сярэднегадавая выпрацоўка электраэнергіі - 110 млн кВт/гадзін, што дастаткова для забеспечэння чатырох раёнаў - Лепельскага, Ушацкага, Чашніцкага і Расонскага. Кошт яе будаўніцтва 100 млн. долараў ЗША.

1 ліпеня. За першую паўгодзізь гэлага года насельніцтва Беларусі скрацілася на 9 500 чалавек.

2 ліпеня. Моладзь БРСМ у Менску, каля Палаца спорту, правяла мерапрыемства "Дзень вышыянкі".

3 ліпеня. У Менску адбыўся парад войск і дэмансцрацыя ў гонар Дня Незалежнасці. Увачары быў ураду выступіў міністр замежных спраў У. Макей. На з'ездзе Алены Макоўскай зноў выбрана старшынёй арганізацыі, а Ніна Шыдлоўская - старшынёй Рады Міжнароднага грамадскага аг'яндання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

16 ліпеня. Праўнукі княгіні Магдалены Радзівіл прывезлі з Швейцарыі, з г. Фрысбург, прах сваёй баўбулі 1 часова памясцілі ў Чырвоным касцёле ў Менску.

15-16 ліпеня. У Менску адбыўся VII з'езд беларусаў свету. На з'ездзе было больш за 250 дэлегатаў, з іх палова з 18 краін свету. Ад імя ўраду выступіў міністр замежных спраў У. Макей. На з'ездзе Алены Макоўскай зноў выбрана старшынёй арганізацыі, а Ніна Шыдлоўская - старшынёй Рады Міжнароднага грамадскага аг'яндання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

20-21 ліпеня. У Менску адбыўся VII з'езд беларусаў свету. На з'ездзе было больш за 250 дэлегатаў, з іх палова з 18 краін свету. Ад імя ўраду выступіў міністр замежных спраў У. Макей. На з'ездзе Алены Макоўскай зноў выбрана старшынёй арганізацыі, а Ніна Шыдлоўская - старшынёй Рады Міжнароднага грамадскага аг'яндання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

20-21 ліпеня. Адбыўся афіцыйны візіт А. Лукашэнкі ў Кіеў. Беларускія дабраахвотнікі з АТА наладзілі пікет з бел-чырвона-белымі сцягамі каля Адміністрацыі Прэзідэнта Украіны.

6 ліпеня. Свой першы візіт за мяжу новы прэзідэнт ЗША Трамп здзейнішы ў Варшаву. Выступіў там з прамовай аб значэнні Польшчы і палітыкай ў Еўропе. Гэта яго першое выступленне ў Еўропе.

6 ліпеня. Святкаванне Купалля праводзілася ў Менску, у Лошыцкім парку, а ў Слоніме - на канале Агінскага.

5 - 9 ліпеня. У Менску праходзілі пасяджэнні 26-й штогадовай летнічай сесіі Парламенцкай Асамблеі Савета Еўропы. На ёй выступіў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнка. У ёй прымалі ўдзел каля 700 замежных парламентарыяў і палітыкаў з 56 краін. У гэты сесіі ўдзельнічалі і прадстаўнікі беларускай апазіцыі.

8 ліпеня. У свяязі з тым, што на тэрыторыі Беларусі праводзіліся санкцыі супраць Расіі, Ірана і КНДР (Паўночная Карэя).

3 ліпеня. У Менску быў затрыманы актыўіст руху "Разам" В'ячаслав Сіўчык арганізаваў пасяджэнне кветак на Усходніх і Ка-

льварыйскіх могілках на магілы тых асоб, хто змагаўся за незалежнасць Беларусі на пачатку 1990-х гадоў.

З падзеем 2017 года

13 жніўня. Пісменніца Святлана Алексеевіч сустрэлася са сваім аднакласнікамі ў школе вёскі Капаткевічы Петрыкаўскага раёна, дзе яна некалі вучылася. Але сустрэча была неафіцыйная, а яна там была як прыватная асоба.

15 -16 жніўня невядомымі было развешана шмат плакатаў супраць расійскай арміі.

16 жніўня. У Калумбії закончылася грамадзянская вайна, якая доўжылася 50 гадоў.

16 жніўня. А. Лукашэнка ў Палацы Незалежнасці прыняў касманаўта Алега Навацкага, які нарадзіўся ў Чэрвені.

16 жніўня. Следчы Камітэт Беларусі ўзбудзіў крымінальную справу за жорсткія адносіны да жывёл супроць мужчыны, які па п'янцы з жорсткасцю забіў каянё.

17 жніўня. У Менску, на бульвары У. Мулявіна, адкрыты помнік кіраўніку ансамбля "Песняры" Уладзіміру Мулявіну.

17 жніўня. У Глыбокім, на вул. Леніна (былой Віленскай) сёлета вішні заквітнелі другі раз у гэтым годзе.

19 і 20 жніўня. У Braslavе два дні быў фест у храме Маці Божай Braslaўскай Каралевы азёр. На свята прыехалі тысячы пілігрымаў, 5 беларускіх каталіцкіх біскупаў і апостальскі нунцый Габор Пінтар.

19 жніўня. Студэнт Беларускай акадэміі сувязі Станіслаў Кулецкі (родам з Малой Рыты) атрымаў кубак, медаль і грамату на міжнародным музычным конкурс-фестывалі "Венскі зоркапад - 2017" за праспіваныя ім песні.

20 жніўня. У в. Грушоўка Ляхавіцкага раёна праведзены фестываль сучаснага мастацтва "Дах", прысвечаны памяці народнага героя Тадэвуша Рэйтана. Тут ён ужо праводзіцца ў пяты раз.

22 жніўня. Аб'яднаны інстытут машынабудавання НАНБ паказаў выраблены першы беларускі электраутамабіль.

23-24 жніўня. У Менску праведзены Рэспубліканскі педагогічны савет, у якім удзельнічалі звыш 800 чалавек. На гэтай сустрэчы на другі дзень выступіў з прамовай А. Лукашэнка.

23 жніўня. У Берасцейскай цвердзі нехта павесіў партрэты Гітлера і Сталіна з сімвалікай іх дзяржав (паміж сафтыкай і сярпом з молатам паставілі знак роўнасці). Такім вось спосабам напамінае нехта аб пакце Молатава-Рыбентропа ад 23 жніўня 1939 года.

24 жніўня. Намеснік Старшыні Вярхонага Суда Рэспублікі Беларусь Р.Г. Аніскевіч адмовіў у рэзілітацыі Ларысы Геніюш, бо яна ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны здзейнісніла злачынствы, прадугледжаныя артыкуламі 66 і 76 КК БССР (у рэдакцыі 1928 г.). Гэта варожая дзеянасць супраць СССР і дапамога міжнароднай буржуазіі.

25 жніўня. У парку на дрэвах горада Орши вывешаны беа-чырвона-белыя сцягі як напамін аб даце 25 жніўня 1991 года, калі Беларусь стала незалежнай дзяржавай.

25 жніўня. У Орши адкрыты аэрапорт для міжнародных палётаў самалётаў.

25 жніўня. На аўтамагістралі Менск-Магілёў спынены рух аўтотранспарту, бо на ёй садзяцца беларускі і расійскія вайсковыя самалёты.

ты ў час вайсковых вучэнняў.

28 жніўня. Падпісаны Указ Прэзідэнта аб упраўнаважаных прадстаўніках Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у абласцях і сталіцы краіны.

28 жніўня. Аршанская актыўнасць штогод у гэты дзень ускладаюць кветкі да помніка касінерам 1863 года каля вёскі Пагасішча Лёзненскага раёна. Там царскія войскі 26 красавіка 1863 года разбілі Аршанскі пайдстанцы аддзел пад камандаваннем паручніка Ігната Мартынавіча Будзіловіча. Ка- мандзір аддзела быў пакараны 28 жніўня 1863 г. у Орши.

28-29 жніўня польскі пльвец 26-гадовы Себасцян Карась пера- плыў упраў Балтыкскай мора (ад польскага горада Калабжэг да дацкага вострава Борнхольм каля 100 км.) за 28,5 гадзін пры тэмпературы вады каля +20 градусаў.

Жніўень. У вёску Лусцічы Докшицкага раёна прыйшоў мяждзівэдзь па ласункі. Пераскочкі ў цераз плот вышынёй 1,5 метра і апustoшыў самы поўны вулей мёду (каля 10 кг). Ён не паленаваўся і прыйшоў сюды з Бярэзінскага біясфернага запаведніка за 12 км.

Жніўень. На Украіне завяршилася дэкамунізацыя. Знесена 2389 помнікаў, з іх 1320 помнікаў У. Леніну. Украіна атрымала першыя паставаўкі каменнага вугалю са ЗША.

Верасень

7 верасня. У Смаленскай вобл. адбылося сутыкненне мікрааўтобуса з дзвумя грузавікамі. Загінулі 5 жыхароў Беларусі.

7-8 верасня ў Менску праводзілася навуковая канферэнцыя, прысвечаная гісторыі Менска.

8 верасня. Дзень беларускай вайсковай славы. М. Статкевіч і У. Някляеў арганізавалі і правялі мітынг і дэмантрацыю.

8 верасня ў Лідзе прайшоў 2-гі фестываль патрыятычнай песні "1514".

8 верасня ў Беларускай філармоніі правялі III Міжнародны фестываль мастацтваў беларусаў свету. У ім прынялі ўдзел больш за 200 прадстаўнікоў беларускай дыяспары з-за межаў Беларусі (былі з Еўропы, Азіі і Амерыкі).

8 верасня ў Ціхім акіяне каля Мексікі быў землятрус магнітудай 8,2 бала, і тады загінула больш за 90 чалавек.

8-10 верасня. Горад Менск святкаваў юбілей свайго горада, якому 950 гадоў.

9 верасня. У Лідзе адбыўся фестываль "Лідская піва".

10 верасня. У Менску правялі паймарафон. На ім 28-гадовы Уладзіслаў Сташкевіч усю дыстанцыю прабег с зычынай сцягам. Яму кричалі: "Жыве Беларусь!". Ён адказаў: "Жыве вечна!".

11-12 верасня. Беларуская ўрадавая дэлегацыя на чале з А. Лукашэнкам знаходзілася ў Індіі. Там праводзіліся перамовы з кіраўніцтвам гэтай дзяржавы.

14-20 верасня. Вайсковыя вучэніе войск Расіі і Беларусі праводзіліся на палігонах абедзвюх дзяржаў пад камандаваннем сваіх прэзідэнтаў. У Пушыні на вучэніне не прыехаў.

15-17 верасня. У Варшаве прайшоў Сёмы міжнародны кангрэс даследчыкаў Беларусі, на якім удзельнічалі каля 600 чалавек.

16 верасня. У Сынковіцкай царкве-цвердзі Зэльвенскага раёна адзначылі 610-ю гадавину гэтага храма.

19 верасня. Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь пакінуў у сіле прысуд 16-гадовому менскаму гімназісту Данату Скакуну - пазбаўленне волі на 8 гадоў - за напад на настаўніцу 23 траўня 2016 года.

19 верасня. У Мексіцы адбыўся землятрус магнітудай 7,0 балаў. Загінулі 226 чалавек.

23 верасня. У Менску, у музеі Вялікай Айчыннай вайны, адбыўся Пленум Цэнтральнага Савета Саюза Камуністычных партый. На ім быў прадстаўнікі 17 кампартаў свету. У ім прымаў ўдзел Першы сакратар ЦК КПРФ Генадзь Зюганав.

23 верасня. Адкрыты музей Менскага трактарнага завода.

24 верасня ў Мажайкаве Лідскага раёна прайшоў 1-шы фестываль песеннага фальклору памяці Земявіта Фядэцкага.

25 верасня. А. Лукашэнка ў Менску прыняў Прэзідэнта Чачні Рамзана Кадырава.

28 верасня. Вызвалены ад пасады міністра культуры Беларусі Барыс Святлou. На пасаду міністра культуры прызначаны Юрый Паўлавіч Бондар.

Адпраўлена ў адстаўку міністр інфармацыі Лілея Ананіч. На пасаду міністра інфармацыі прызначаны Аляксандр Мікалаевіч Карлюкевич.

Андрэй Кароль прызначаны на пасаду рэктара БДУ.

28 верасня. У Барысаве на матчы групавога этапу Lіgi Еўропы паміж "Батэ" і "Арсеналам" заўзятыар 26-гадовы дзяцюк Аляксандр Вянгерскі выбег на футбольнае поле ў майцы з выявай герба "Пагоні" і бел-чырвона-белым сцягам. Быў пакараны на 10 сутак арышту за дробнае хулиганства.

28 верасня. Пераможцам Рэспубліканскага конкурсу "Настаўнік года - 2017" стала Святлана Румяніца (Раманенка, 1971 г. н.), настаўніца беларускай мовы і літаратуры Баранавіцкай сярэдняй школы № 15 г. Наваполацка. Яна атрымала "Крышталльная журавуля" і ключы ад легкавіка.

30 верасня. У Палацы мастацтваў у Менску праведзены з'езд Партыі БНФ, на якім старшынём партыі выбраны Рыгор Костусёў, а яго намеснікам Сяргей Янукович. Уздельнічалі ў галасаванні 163 дэлегаты.

Верасень. У Барысаве на падаваным кітайцамі заводзе выпушчана першая партыя легкавых аўтамашын "Джылі" (220 штук) кітайскай вытворчасці.

Сёлета добры ўраджай на грыбы.

У сярэдняй школе аграгарадка Медна Берасцейскага раёна настаўнікам гісторыі тутэйшыі сляпяя Мікалай Васілевіч Апановіч. Ён старавік з 1998 годзе, калі яму было 15 гадоў. Закончыў сярэднюю школу і гістарычны факультэт Берасцейскага ўніверсітэта. Яго ўзяў на работу дырэктар школы Зміцер Валер'евіч Растаргус.

Кастрычнік

3 кастрычніка. Знайшлі павешаным у ваенным гардку Печы Барысаўскага раёна салдата тэрміновай службы Аляксандра Коржыча.

Сымон Барыс

не прызнаў праведзеныя мінулья парламенцкія выбары ў Беларусі. Туды запрасілі прадстаўнікоў ад беларускай апазіцыі: У. Някляева, Т. Каракевіч, А. Даравольскага, В. Рымашэўскага, І. Вештарда, С. Янукевіча, С. Калякіна. Дэпутат Ганна Канапацкая прыехала туды сама. Туды не даехаў М. Статкевіч, бо яго арыштавалі.

31 кастрычніка. Каля вёскі Малое Ольшава Лідскага раёна адкрыты помнік з надпісам на валуне "Невядомым паўстанцам 1863". Тут пахаваны паўстанцы аддзела Каствуся Кашыца, тутэйшага ашарніка і цывільнага паўстанцага начальніка Наваградскага павета.

Лістапад

3 1 лістапада. Сярэдняя пенсія па ўзросце - 316 руб. Талон на праезд у гарадскім транспарце ў Менску падаражай на 5 капеек і будзе каштаваць 60 капеек, а жэтона ў метро - 65 капеек.

2 лістапада. А. Лукашэнка знаходзіўся з візітам прэзідэнта Венесуэлы Ніколаса Мадура. На сурэчы з ім А. Лукашэнка абяцаў Венесуэле эканамічную дапамогу.

5 кастрычніка.

У музее Янкі Купалы адкрыта выставка "Хочацца ўкленчыць і перахрысціца", якая прысвечана 80-годдзю Вялікага тэатру ў Беларусі. Яе арганізаваў Павел Карапеў, старшы навуковы супрацоўнік Купалоўскага музея.

7 кастрычніка.

Тэлевізійны канал "Белсат", які вядзе перадачы на беларускай мове з Польшчы, адзначыў свой юбілей - 10 гадоў. Рэдакцыю гэтага канала павінішаваў прэзідэнт Польшчы Анджэй Дуда. У гэты ж дзень каля аднаго мільёна палякаў маліліся "

З падзей 2017 года

(Заканчэнне. Пачатак на ст. 6-7.)

Снегань

1 снежня. А. Лукашэнка ў Палацы Незалежнасці прыняў Прэзідэнта Таджыкістана Эмоналі Рахмана.

2 лістапада. У Менску праводзіўся Х з'езд асацыяцый прафсаюзаў "Беларускі кангрэс дэмакратычных прафсаназаў". Існуе з 1993 года. На ім быў 54 дэлегаты. 37 галасамі на новы тэрмін ужо ў шосты раз выбраны старшыня кангрэсу Аляксандар Ярашук.

5 лістапада. У сядзібе ТБМ у Менску адбылася прэзентацыя кнігі "Іх звалі Беларусь святая" (пра I Усебеларускі з'езд 1917 года).

12 - 13 снежня. У Менску адбыўся II з'езд вучоных Беларусі, на якім было 2500 удзельнікаў, з іх - 500 гасці. (I з'езд вучоных адбыўся 1-2 лістапада 2007 года, і тады ў ім удзельнічалі 1987 дэлегатаў).

21 снежня. У Гаазе заканчыў сваю работу Міжнародны трывалы суд, які 24 гады разглядаў справу аб генацыдзе ў Югаславії. Абвійці 161 чалавек, з іх 90 асуджаны на розныя тэрміны зняволення. На судовым працэсе было 5 бакоў з народаў Югаславіі.

22 снежня. А. Лукашэнка падпісаў дэкрэт "Аб развіцці лічбавай эканомікі".

25 снежня. У вёсцы Якімава Слабада Светлагорскага раёна каля 200 жыхароў яе правялі мітынг супрэсіі смуроду, які ідзе з нядзяўна пабуданага кітайцамі завода, што выпускае сульфатную белую цэплюзу. Завод дзеянічае з 1 лістапада 2017 года. Ружа вятрой ад завода ідзе на вёску.

25 снежня. Каталіцкія Каляды. У гэты дзень тэмпература паветра была +9 градусаў цяпла. Раней тут эксрордная тэмпература на гэты дзень была +8 градусаў.

29 снежня. У Беларусі цепла. Каля Гародні нехта ў лесе назбіраў грыбоў лісічак. У Берасці ў садзе сям'і Лах заквітнела вішня. Тэмпература ў Менску +6,6 градусаў. Пабіты рэкорд, гэта на 1,5 градуса вышэй, чым тут была 43 гады таму.

31 снежня. Новы год сустракалі без снегу. Тэмпература ў Менску +1 градус цяпла.

Снегань. У Светлагорскім раёне на аснове "Хутар-Агра" створаны пракоўны лагер МУС для быльых зэкав. Туды будучы накіроўваць тых, хто выйшаў з турмы і не мае куды ехаць.

У Менску кідаецца ў вочы, што большасць жанчын носіць не спадніцы, а порткі і джынсы. На вуліцах шмат курцоў сярод мужчын і жанчын. Ужо амаль зіма, а зімовых шапак-вшанак (апроч вайсковых курсантаў) ніхто не носіці. Замест шапак мужчыны і жанчыны замест хустак носяць на галаве вязаныя шапачкі. Ніхто не апранае какух, паўкожушак і нават паліто. Нікога не ўбачыў і ў валёнках. Клімат змяніеца і, напэўна, упłyвае і на моду адзення.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб реєстрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даўліна.

Адрас для паштовых адправлений:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

У 2017 годзе**Сымон Барыс**

дэяцціўнікі да 250 кВт/гадзін - па 0,1094 руб., пасля 250 да 400 кВт/гадзін - па 0,1422 руб., вышэй 400 кВт/гадзін - 0,19 руб. Для жыхароў без цэнтралізаванага водазабяспечэння, без газавага забеспячэння і электрапліт кошт адной кілат-гадзіні - 0,1287 руб. за расход элекразнергіі да 300 кВт/гадзін і 0,1673 руб. пасля 300 кВт/гадзін.

У Беларусі ў 2017 г. сабралі збожжавых і бабовых культур 8 млн. т пры сярэдняй ураджайнасці 33,2 ц/га. У Менскай вобласці намалоці найболей - 1,9 млн. т, што складае 24,4% ад агульнага збору па краіне. Бульбы накапалі 6,4 млн. т. Яе сярэдня ўраджайнасць склала 232 ц/га. Гародніны сабралі 2 млн. т пры сярэдняй ураджайнасці 296 ц/га (у 2015 г. была 245 ц/га). Цукровых буракаў сабралі 4,9 млн. т пры ўраджайнасці 493 ц/га (у 2015 г. - 330 ц/га). Вытворчасць ільновалакна складае 42,3 тыс. т.

Польскія консульствы ў нашай краіне выдалі за год больш за 35 тысяч працоўных віз.

У Беларусі аседла жыве (паводле слоў цыганскага барона Віктара Іванавіча Главацкага, які жыве ў Калодзішчах) каля 60 тысяч цыганоў.

За гэты год у Беларусі суды прыгаварылі да смяротнага пакарання 5 злачынцаў, а да пажыццёвага зняволення - трох.

За злачынствы каруціўнай накіраванасці ў Беларусі асуджана 694 чалавекі, што на 569 асоб болей, чым у 2016 годзе.

Сярэдняя месячная заработка плата за лістапад складае 836,9 рублёў.

Сярэдняя працоўная пенсія ў снегні (апрача пенсіянараў вайсковых, КДБ, МНС і органаў МУС) - каля 315,74 рублёў.

Члены-ккарэспандэнты НАН Беларусі (і пенсіянеры) атрымліваюць за гэта званне 396 руб. (12 тарыфных ставак па 33 руб.) дадаткова штомесяц да зарплаты ці пенсіі, а акадэмікі НАН Беларусі - 462 рублі (14 тарыфных ставак) дадаткова да зарплаты ці пенсіі.

Базавая велічыня ў канцы 2017 года была 23 беларускія рублі. Тарыфная стаўка 33 рублі.

У абменных пунктах у канцы снегні ў Менску 1 доллар можна было купіць за 2 бел. руб., 1 ёура - за 2,4 бел. руб., 100 рас. руб. - за 3,51 бел. руб.

За снегань месяц у Менску плата за камунальныя паслугі (апрача электраэнергіі і тэлефона) прыватизаванай аднапакаёвай кватэры агульной плошчай 37 (жылой 17) кв. м., у якой пражывае адзін чалавек, складае 31 руб.

У снегні кошт электраэнергіі за адну кВт-гадзіну для гараджан, якія карыстаюцца газавай плитой, да 150 кВт/гадзін - па 0,1188 руб., ад 150 да 300 кВт/гадзін - па 0,1673 руб., вышэй 300 кВт/гадзін - 0,19 руб. для гараджан, якія карыстаюцца электраплітой,

да 250 кВт/гадзін - па 0,1094 руб., пасля 250 да 400 кВт/гадзін - па 0,1422 руб., вышэй 400 кВт/гадзін - 0,19 руб. Для жыхароў без цэнтралізаванага водазабяспечэння, без газавага забеспячэння і электрапліт кошт адной кілат-гадзіні - 0,1287 руб. за расход элекразнергіі да 300 кВт/гадзін і 0,1673 руб. пасля 300 кВт/гадзін.

У снегні праезд у гарадскім транспарце Менска каштаваў у трапейбусе, аўтобусе і трамваі адна пасадка 0,60 рубля, у метро - 0,65 рубля, у аўтобусе-экспрэсе - 0,75 руб.

У канцы снегні кошты тавараў у менскіх магазінах былі наступныя:

Хлеб "Нарачанскі" (1,2 кг) - 1,88 руб.

Хлеб "Водар" (860 г) - 1,34 руб.

Батон "Сталіца" (400 г) - 1,13 руб.

Батон "Хатні" (450 г) - 0,89 руб.

Смятаны 26% (400 г) - 2,0 руб.

Малако 2% (0,9 л) - 1,15 руб.

Сыр "Расійскі" 50% (1 кг) - 13,59 руб.

Тварог 9% (200 г) - 1,29 руб.

Масла сметанковое "Сялянскасе" 72,5% (200 г) - 3,03 руб.

Кефір 3,2% (0,9 л) - 1,25 руб.

Алей сланечнікавы (1 л) - 2,19 - 2,39 руб.

Свініна (1 кг) 2-й кат. I кат. - 5,75 руб.

Свінай грудзінка (1кг) - 10,9 руб.

Мяса свіное (1кг) - 13,0 -14,29 руб.

Каўбаса вараная "Руская" (1 кг) - 7,59 руб.

Селядцы антлантычныя (1 кг) - 4,29 руб.

Салака (1кг) - 5,96 руб.

Бульба (1кг) - 0,59 - 0,70 руб.

Капуста (1кг) - 0,49 руб.

Буракі (1 кг) - 0,59 руб.

Цыбуля (1кг) - 0,69 руб.

Мука пшанічная (1кг) - 1,09 руб.

Крупы грэцкія (0,8 кг) - 1,89 - 2,39 руб.

Крупы ячменныя (1 кг) - 0,99 руб.

Крупы рысавыя (800 г) - 1,59 - 1,75 руб.

Аўсянія шматкі (400 г) - 0,59 руб.

Фасоля (500 г) - 2,7 руб.

Гарох (800 г) - 1,19 руб.

Гарэлка 40% (0,5 л) - 7,59 - 7,95 руб.

Гарэлка "Брест-Літоўск" 40% (0,5 л) - 7,75 руб.

Віно "Кагор 10 -11 %" (0,75 л) - 4,35 - 5,29 руб.

Піва "Жыгулёўскае" (0,5 л) - 1,35 руб.

Віно пладова-ягаднае 17% (0,5 л.) - 2,80 - 3,99 руб.

Цукар (1кг) - 1,39 - 1,53 руб.

Яйкі (10 штук) - 1,59 руб.

Соль харчовая (1 кг) - 0,49 - 0,59 руб.

Запалкі (1 пачак) - 0,06 руб.

Мыла гаспадарчае 72% (200 г) - 0,62 руб.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік**Рэдакцыйная калегія:**

Алена Анісім, Юрасік Бабіч, Юля Бажок,
Марыя Баравік, Аляксей Карпенка, Эла Оліна, Ігар
Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Станіслав Суднік,
Павел Сіцко, Людвіка Таўгень, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.

<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbn-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Памяці Рыгора Фарманяна

Сорак дзён споўнілася з дня смерці актыўіста Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны, краязнаўца Рыгора Фарманяна.

Сябры Скідзельскай суполкі Таварыства беларускай мовы сабраліся ў мясцовай царкве, дзе ўдзельнічалі ў памінальной службе. Затым наведалі месца яго спачыну на Юр'еўскіх могілках Скідзеля.

Усё сваё жыццё Рыгор Фарманян прысвяціў вывучэнню гісторыі нашага краю, славутых людзей Гарадзеншчыны і Скідзельшчыны. Сваім напрацоўкамі з радасцю дзяліўся з тымі, хто быў зацікаўлены ў гэтым. У кнігах "Скідзель. 500 год гісторыі" і "Скідзель і я